
PRIJEDLOG
ZAKONA O SUDOVIMA

Nacrt

U Zagrebu, studeni 2017.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o sudovima nalazi se u odredbama članka 2. stavak 4. podstavak 1. i članka 119. stavak 3. Ustava Republike Hrvatske («Narodne novine» broj 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI ZAKONOM I POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA

Važeći Zakon o sudovima donesen je 2013. („Narodne novine“, broj 28/13). Nakon donošenja zakona 2013. isti je mijenjan ukupno tri puta i to 2015. dva puta i 2016. godine. U zakonima o izmjenama i dopunama ovog Zakona iz 2015. („Narodne novine“, broj 33/15 i 82/15) izmjene su se odnosile na reorganizaciju mreže pravosudnih tijela. Uredbom o dopuni Zakona o sudovima („Narodne novine“, broj 82/16), koja je prestala važiti na temelju Zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskoga sabora («Narodne novine», broj 102/15), omogućeno je propisivanje načina i svrhe korištenja novčanih sredstava koja su predana odnosno položena kod suda radi uporabe u sudskom postupku, a koja se vode na posebnom računu suda, kao i kamata ostvarenih na ova sredstva uredbom Vlade Republike Hrvatske.

Od početka 1990ih godina do otvaranja pregovora o punopravnom članstvu RH u Poglavlju 23. Pravosuđe i temeljna prava, s Europskom unijom 2010. pa sve do danas, pravosudni sustav u Republici Hrvatskoj doživio je razne reforme i promjene. Kada se sagledaju sve zakonske izmjene (samo Zakon o sudovima mijenjan je preko deset puta) te razni službeni strateški dokumenti, vidljivo je nažalost da niti jedna reforma pravosuđa nije u potpunosti privedena kraju uspješno. Neke od bitnih reformiskih aktivnosti koja su bile pokretač modernizacije hrvatskog pravosuđa a koje se spominju u svim reformama bile su racionalizacija mreže pravosudnih tijela te informatizacija pravosuđa. U odnosu na racionalizaciju mreže sudova postignuti su znatni rezultati a najviše je postignuto racionalizacijom mreže u razdoblju 2011. - 2015. Ovaj ciklus racionalizacije nastavlja se i ovim Zakonom. Nažalost u odnosu na inforamtizaciju moramo priznati kako ta mjera nije u potpunosti uspješno privedena kraju obzirom da se danas još ne koriste maksimalni potencijali moderne tehnologije, tehnologije koja je pravosuđu u RH dostupna. Otpor sustava prema tehnologijama i modernizaciji ustajalih procesa, nasljeđenih iz prijašnjih sustava, bio je snažan, i upravo to nas je i dovelo do velike fragmentiranosti pravosudne mreže ali do pasivnosti organizacije na svakodnevne izazove.

Standarde koje je Republika Hrvatska trebala ispuniti kao uvjet za punopravno članstvo u Europskoj uniji Republika Hrvatska nije dostigla niti nakon 4 godine od ulaska u EU. Od RH je tijekom pregovora u pregovaračkom Poglavlju 23 traženo da se ulože svi raspoloživi resursi i postavi jasan nacionalni strateški okvir kako bi se RH mogla nositi s teškom situacijom u kojoj se pravosudni sustav tada nalazio. Neki od ključnih izazova, prema uputama iz EU, bili su: jačati upravljačka znanja i vještine čelnika tijela, učiniti postupak imenovanja sudaca i predsjednika sudova transparentnim i objektivnim, jačati i razvijati ulogu Pravosudne akademije, poticati izvrsnost, jačati organizaciju sustava, ujednačiti statuse sudaca i sudskih savjetnika i dr.

Dosadašnje izmjene zakona u sferi organizacije pravosuđa nisu dovele do željenih rezultata a posebno ne do učinkovite, transparentne, odgovorne i profesionalne organizacije sustava. Slijedom svega potrebno je pristupiti temeljitim i sveobuhvatnim zakonodavnim izmjenama a ovaj Zakon o sudovima dio je paketa zakona koji će se uputiti u javnu raspravu a potom i u proceduru donošenja u Hrvatskom Saboru, kao prva cjelovita Reforma pravosuđa.

Neučinkovita organizacija rada, nepovezanost sudova s drugim državnim institucijama, nejasna podjela odgovornosti u sustavu, netransparentni i neujednačeni postupci ocjenjivanja sudaca, nedostatak poticaja stručnosti i profesionalnosti, nepotpuna i nesustavna edukacija sudaca, podcijenjen položaj sudskih savjetnika itd., bili su ključni motivi za izradu ovog Zakona.

Glavni ciljevi ovog Zakona o sudovima su: ojačati profesionalizaciju sudstva u pravosudnom sustavu; ojačati transparentnost rada sudova; ujednačiti mrežu sudova s posebnim naglaskom na drugostupanjsko sudovanje, a u skladu s tim i prava i obveze pravosudnih dužnosnika; definirati jasnije odgovornosti u sustavu te maksimalno iskoristiti postojeće kapacitete i resurse kako bi funkcioniranje organizacije bilo temeljeno na izvrsnosti i kvaliteti; smanjiti nepotrebne administrativne korake te povećati odgovornost ali i mobilnost u sustavu.

U skladu s navedenim glavnim ciljevima u ovom Prijedlogu Zakona kao najbitniji prijedlozi izdvajaju se:

- Uređen je sustav ovlasti i odgovornosti predsjednika suda za obavljanje poslova sudske uprave.
- Uvodi se obvezna edukacija predsjednika sudova kao i detaljnija razrada postupaka donošenja i izmjena godišnjeg rasporeda poslova.
- Dosljednije se definiraju i jasnije razgraničavaju poslovi sudske i pravosudne uprave, a u skladu s tim definiraju i ovlasti ravnatelja sudske uprave i tajnika suda.
- Uređuje se ustrojstvo, djelokrug i nadležnost sudova. Dosadašnji prvostupanjski sudovi općinski i prekršajni sudovi prestaju postojati i formiraju se sudovi nove nadležnosti, osnovni sudovi. Također, formiraju se novi sudovi prvog stupnja, viši sudovi, čija nadležnost preuzima dosadašnji nadležnost županijskih sudova kada sude u prvom stupnju u kaznenoj grani sudovanja. Drugostupanjsko sudovanje se uređuje na način da se stvara jedinstvena i ujednačena mreža drugog stupnja koja se sastoji od žalbenih sudova. Žalbeni sudovi mogu biti Žalbeni kazneni ili Žalbeni građanski. Visoki prekršajni, Visoku trgovački i Visoki upravni prestaju postojati odnosno nadležnost istih se prebacuje na žalbene sudove. Nadležnost VSRH se mijenja na način da se nadležnost rješavanja žalbi na prvostupanjske odluke u kaznenim predmetima u potpunosti prebacuje na žalbene sudove čime se znatno rasterećuje VSRH, koji je po zadnjim analizama jedan od najneučinkovitijih sudova u RH. Ovakvom organizacijom mreže stvara se nova i uređena „pravosudna“ okolina u kojoj se ponovno trebaju postavljati temelji transparentnog, učinkovitog i profesionalnog sudstva u RH. Znatno povećavamo specijalizaciju, mobilnost i odgovornost sudaca i samog sustava.

- Predlaže se dopuna postupka imenovanja predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske. Uvodi se obveza biranja predsjednika VSRH isključivo iz reda sudaca tog suda. Uvažavajući ustavnopravnu normu ovim Zakonom smo jasno definiran postupak kandidature za predsjednika Vrhovnog suda, a sve to radi transparentnosti postupka odnosno jačanja povjerenja građana u pravosuđe.
- Ukidaju se sudačkih vijeća i prenose njihove ovlasti na Državno sudbeno vijeće, a u vezi s tim i pojednostavljuje postupak utvrđivanja ispunjenja sudačkih obveza.
- Jačaju se odredbe postupka utvrđivanja kršenja Kodeksa sudačke etike kao i donošenja Kodeksa i osnivanje posebnog Etičkog povjerenstva.
- Stvara se novi sustav sudskih savjetnika koji ima tri razine, sudski savjetnik, viši sudski savjetnik i viši sudski savjetnik-specijalist. Na ovaj način se profesionalizira i dodatno vrednuje rad sudskih savjetnika te se pospješuje zadržavanje najkvalitetnijih kadrova u sustavu.
- Izdvajaju se odredbe o stalnim sudskim tumačima, vještacima i procjeniteljima te o osiguranju i zaštiti osoba, objekata i imovine sudova koje se namjeravaju regulirati posebnim zakonima. Trebaju se postaviti jasne strukture kod sustava ocjenjivanja vještaka kao i objektivni kriteriji za imenovanje i kontrolu njihovog rada.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Ovim Prijedlogom Zakona ne predviđaju se dodatna sredstva koja bi teretila državni proračun Republike Hrvatske u 2018. godini. U državnom proračunu za 2019. bit će potrebno planirati i osigurati sredstva za plaće ravnatelja pravosudne uprave. Također, u državnom proračunu za 2019., bit će potrebno planirati i sredstva za plaće sudskih savjetnika, ondono osigurati razliku financijskih sredstava koja će se pojaviti nakon provedenih javnih natječaja odnosno popunjavanja mjesta sudskih savjetnika prema odredbama ovog Zakona.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA

Prilaže se tekst prijedloga Zakona o sudovima.

Zakon o sudovima

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje ustrojstvo i stvarna nadležnost sudova ako nije određena drugim zakonom, unutarnje ustrojstvo sudova, ovlasti predsjednika suda, poslovi sudske i pravosudne uprave, poslovi ravnatelja pravosudne uprave, poslovi tajnika suda, nadzor nad obavljanjem poslova sudske uprave, zaštita prava na suđenje u razumnom roku, prava i dužnosti sudaca, ovlasti sudskih savjetnika, imenovanje sudaca porotnika te sredstva za rad sudova.

Članak 2.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu za osobe u muškom rodu uporabljeni su neutralno i odnose se na muške i ženske osobe.

Članak 3.

Sudovi su tijela državne vlasti koja sudbenu vlast obavljaju samostalno i neovisno, u okviru nadležnosti određene zakonom.

Članak 4.

(1) Sudovi štite Ustavom, pravnom stečevinom Europske unije, međunarodnim ugovorima, i zakonima utvrđeni pravni poredak Republike Hrvatske te osiguravaju jedinstvenu primjenu prava, ravnopravnost i jednakost svih pred zakonom.

(2) Sudovi odlučuju u sporovima o temeljnim pravima i obvezama čovjeka, o pravima i obvezama Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o pravima i obvezama drugih pravnih osoba, izriču kazne i druge mjere počiniteljima kaznenih djela i prekršaja utvrđenih zakonom i drugim propisima, odlučuju o zakonitosti općih i pojedinačnih akata javnopravnih tijela, rješavaju sporove o osobnim odnosima građana, radne, trgovačke, imovinske i druge građanskopravne sporove te odlučuju u drugim pravnim stvarima kad je to zakonom određeno.

Članak 5.

(1) Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.

(2) Odlučivanje u pojedinim pravnim stvarima iz sudske nadležnosti ugovorom se može povjeriti arbitražnim sudovima sukladno zakonu.

Članak 6.

Sudovi sude na temelju Ustava, međunarodnih ugovora, zakona i drugih važećih izvora prava.

Članak 7.

(1) Zabranjen je svaki oblik utjecaja na donošenje sudske odluke, posebno svaki oblik prisile prema sucima, zlouporaba javnih ovlasti i osobnog utjecaja te korištenje medija i javnih istupanja na način suprotan načelima demokratskog društva, a koje ima za svrhu utjecaj na tijek i ishod sudskih postupaka.

(2) Odluku suda smije mijenjati i ukidati samo sud u čiju nadležnost spada predmet u postupku propisanom zakonom.

(3) Svatko je dužan poštivati pravomoćnu i ovršnu odnosno izvršnu sudsku odluku i njoj se pokoriti.

Članak 8.

Rad sudova je javan, osim kada je Ustavom ili zakonom isključeno sudjelovanje javnosti.

(2) Sudske rasprave mogu se snimati uređajem za audio-video snimanje sukladno zakonu.

Članak 9.

(1) U pravnim stvarima iz sudske nadležnosti u prvom stupnju sudi sudac pojedinac, osim kada je zakonom određeno suđenje u vijeću.

(2) Sudovi višeg stupnja sude u vijeću, osim kada je zakonom određeno da sudi sudac pojedinac.

(3) U suđenju sudjeluju i sudski savjetnici te suci porotnici sukladno zakonu.

Članak 10.

(1) Svatko ima pravo pisano ili usmeno predsjedniku suda podnijeti predstavku na rad suda ili suca zbog odugovlačenja postupka u kojem je stranka ili ima pravni interes odnosno zbog nedoličnog ili neprimjerenog ponašanja suca i drugog zaposlenika u službenim odnosima sa strankom koje je suprotno etičkom kodeksu i dobiti odgovor na podnesenu predstavku.

(2) Predsjednik suda dužan je odgovoriti na predstavku najkasnije u roku od 30 dana od dana njezina zaprimanja.

(3) Ako u roku od 30 dana od dana zaprimanja predstavke u sudu ne dobije odgovor na predstavku, stranka ima pravo podnošenja predstavke predsjedniku neposredno višeg suda, koji će predsjedniku nižeg suda naložiti postupanje po predstavlci u daljnjem roku od osam dana.

Članak 11.

(1) Suci imaju imunitet sukladno ovom Zakonu.

(2) Sudac ili sudac porotnik ne može biti pozvan na odgovornost za izraženo mišljenje ili glasovanje pri donošenju sudske odluke, osim ako se radi o kršenju zakona od strane suca koje je kazneno djelo.

(3) Sudac ne može u postupku pokrenutom zbog kaznenog djela učinjenog u obavljanju sudačke dužnosti biti pritvoren niti mu može biti određen istražni zatvor bez odobrenja Državnog sudbenog vijeća. (4) Za kaznena djela za koja se postupak pokreće po privatnoj tužbi, prijedlogu ili se radi o preuzimanju kaznenog progona od strane oštećenika, kazneni postupak protiv suca ne može se pokrenuti niti voditi bez odobrenja Državnog sudbenog vijeća.

(5) Ako se Državno sudbeno vijeće ne može sastati, odobrenje za lišenje slobode suca ili za vođenje kaznenog postupka protiv njega daje i o njegovom imunitetu odlučuje predsjednik Državnog sudbenog vijeća. Odluku predsjednika u roku od osam dana mora raspraviti Državno sudbeno vijeće te donijeti konačnu odluku.

Članak 12.

Plaće sudaca uređuju se zakonom.

Članak 13.

(1) Poslovi se sucima i sudskim vijećima raspodjeljuju prema rasporedu utvrđenom za svaku godinu (godišnji raspored poslova). Predmet koji je prema takvom rasporedu dodijeljen određenom sucu ili vijeću smije biti dodijeljen drugom sucu ili vijeću sukladno Sudskom poslovniku.

(2) Pravomoćan godišnji raspored poslova i izmjene godišnjeg rasporeda poslova predsjednik suda dužan je objaviti na mrežnoj stranici suda te ih dostaviti predsjedniku neposredno višeg suda i Ministarstvu pravosuđa.

(3) Utvrđen godišnji raspored poslova mora se u tijeku godine mijenjati zbog znatnijeg povećanja ili smanjenja broja predmeta određene vrste, zbog neujednačenosti dodjele u prethodnom razdoblju, zbog potrebe da se pojedinim vrstama predmeta, odnosno pravnih stvari odredi prvenstvo rješavanja, zbog dulje odsutnosti suca, sudskog savjetnika ili drugog zaposlenika, kao i iz drugih opravdanih razloga.

(4) Predsjednik neposredno višeg suda može po službenoj dužnosti u roku od osam dana od zaprimanja izmijeniti ili dopuniti godišnji raspored poslova ili ga ukinuti i vratiti predsjedniku suda koji ga je donio.

(5) Na godišnji raspored poslova sudac može u roku od osam dana od objave izjaviti prigovor, o kojem odlučuje predsjednik neposredno višeg suda u roku od osam dana od njegovog zaprimanja. Ako predsjednik neposredno višeg suda o prigovoru ne odluči u navedenom roku,

podnositelj prigovora može zatražiti da o prigovoru odluči predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Članak 14.

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske će po potrebi održavati zajedničke sastanke s predsjednicima žalbenih sudova na kojima će raspravljati i utvrđivati je li došlo do znatnijeg povećanja ili smanjenja broja određene vrste drugostupanjskih predmeta žalbenih sudova, neujednačenosti dodjele drugostupanjskih predmeta u prethodnom razdoblju, potrebe da se pojedinim vrstama takvih predmeta odnosno pravnih stvari odredi prvenstvo rješavanja te postoje li drugi opravdani razlozi za izmjenama godišnjih rasporeda poslova žalbenih sudova.

Članak 15.

(1) Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske odredit će da u pojedinoj vrsti predmeta postupa drugi stvarno i mjesno nadležni sud, ako sud koji je po zakonu stvarno i mjesno nadležan zbog velikog broja predmeta u radu ne može u razumnom roku raspraviti predmete i donijeti odluku ili zbog postizanja ravnomjerne opterećenosti sudova ili zbog promjena u stvarnoj i mjesnoj nadležnosti sudova.

(2) Prijedlog za donošenje rješenja iz stavka 1. ovog članka mogu dati predsjednik suda i ministar pravosuđa. Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske odredit će rješenjem koji se predmeti ustupaju na suđenje drugom stvarno i mjesno nadležnom sudu.

(3) Sud prvog stupnja kojem je predmet ustupljen o tome će obavijestiti stranke, odnosno njihove punomoćnike ili zastupnike uz prvo pismeno koje im bude upućeno.

(4) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka strankama i njihovim punomoćnicima pripada pravo na naknadu troškova javnog prijevoza. Odvjetnici imaju pravo na naknadu troškova javnog prijevoza i pravo na naknadu troškova za izbjivanje iz pisarnice za vrijeme putovanja određene Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ako putovanje do drugog suda i natrag do mjesta sjedišta ureda traje duže od tri sata.

(5) Naknada troškova iz stavka 4. ovoga članka isplatit će se na teret državnog proračuna, u dijelu u kojem su ti troškovi veći od onih koje bi stranke imale da se postupak vodi pred mjesno nadležnim sudom.

(6) Odluka o troškovima iz ovoga članka donijet će se zajedno s odlukom o troškovima postupka.

Članak 16.

(1) U obavljanju sudbene vlasti sudovi su jedan drugom dužni pružati pravnu pomoć.

(2) Državna tijela i pravne osobe dužni su pružati pomoć sudovima u obavljanju sudbene vlasti.

(3) Sudovi pružaju pravnu pomoć i stranim sudovima sukladno zakonu.

(4) Sudovi pružaju pravnu pomoć arbitražnim sudovima ako je njihov zahtjev utemeljen na zakonu, ako je zatražena pravna radnja dopuštena po zakonu i ako je za poduzimanje te radnje zamoljeni sud nadležan. Pravna pomoć stranim arbitražnim sudovima pruža se po pravilima za pružanje pomoći stranim sudovima.

Članak 17.

(1) Sud ima pečat koji sadrži naziv i sjedište suda te naziv i grb Republike Hrvatske.

(2) Na zgradi u kojoj je smješten sud moraju biti istaknuti naziv suda, grb i zastava Republike Hrvatske.

II. USTROJSTVO I NADLEŽNOST SUDOVA

1. Ustrojstvo sudova

Članak 18.

(1) U Republici Hrvatskoj sudbenu vlast obavljaju osnovni sudovi, trgovački sudovi, upravni sudovi, viši sudovi, žalbeni sudovi i Vrhovni sud Republike Hrvatske.

(2) Vrhovni sud Republike Hrvatske je najviši sud u Republici Hrvatskoj sa sjedištem u Zagrebu.

Članak 19.

(1) Sudovi obavljaju sudbenu vlast u svom sjedištu.

(2) Sudovi mogu iznimno obavljati sudbenu vlast i izvan sjedišta suda u stalnim službama i odjelima.

(3) Stalna služba i odjel iz stavka 2. ovog članka su ustrojstvene jedinice suda koje se osnivaju na području njegove nadležnosti na kojem zbog broja stanovnika, priliva pojedine vrste predmeta i drugih opravdanih razloga postoji potreba za takvim djelovanjem suda.

(4) Odluku o osnivanju i prestanku rada stalnih službi i odjela izvan sjedišta suda donosi ministar pravosuđa.

(5) Sudovi sudbenu vlast mogu obavljati i održavanjem sudbenih dana izvan sjedišta.

(6) Odluku o održavanju i prestanku održavanja sudbenih dana donosi ministar pravosuđa uz prethodno mišljenje predsjednika suda.

(7) Prijedlog za donošenje odluke iz stavaka 4. i 6. ovog članka mogu podnijeti predsjednik suda, predsjednik neposredno višeg suda i predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

2. Nadležnost sudova

Članak 20.

Nadležnost sudova određuje se ovim Zakonom i drugim zakonima.

Članak 21.

Osnovni sudovi:

1. rješavaju parnične, izvanparnične i ovršne predmete,
2. rješavaju zemljišnoknjižne predmete i vode zemljišne knjige,
3. rješavaju kaznene predmete, osim onih za koje je zakonom propisana stvarna nadležnost drugog suda,
4. rješavaju prekršajne predmete, osim onih za koje je zakonom propisana stvarna nadležnost drugog tijela,
5. odlučuju o priznanju i ovrši odluka stranih sudova,
6. obavljaju poslove međunarodne pravne pomoći u postupcima iz svoje nadležnosti,
7. obavljaju poslove međunarodne pravosudne suradnje s državama članicama Europske unije u postupcima iz svoje nadležnosti,
8. odlučuju u postupcima propisanim drugim zakonima.

Članak 22.

Trgovački sudovi:

1. postupaju u predmetima upisa u sudski registar i vode sudske registre,
2. odlučuju o upisima u upisnik brodova i jahti te vode druge postupke propisane Pomorskim zakonikom,
3. rješavaju parnične predmete propisane Zakonom o parničnom postupku,
4. rješavaju izvanparnične predmete propisane Zakonom o trgovačkim društvima,
5. rješavaju stečajne predmete i provode stečajne postupke,
6. provode postupak priznanja inozemnih sudskih odluka, kao i arbitražnih odluka u trgovačkim sporovima,
7. obavljaju poslove međunarodne pravne pomoći u postupcima iz svoje nadležnosti,
8. obavljaju i druge poslove određene zakonom.

Članak 23.

Upravni sudovi:

1. odlučuju o tužbama protiv pojedinačnih odluka javnopravnih tijela,
2. odlučuju o tužbama protiv postupanja javnopravnih tijela,
3. odlučuju o tužbama zbog propuštanja donošenja pojedinačne odluke ili postupanja javnopravnog tijela u zakonom propisanom roku,
4. odlučuju o tužbama protiv upravnih ugovora i izvršavanja upravnih ugovora,
5. obavljaju i druge poslove određene zakonom.

Članak 24.

Viši sudovi:

1. rješavaju kaznene predmete u prvom stupnju, osim onih za koje je zakonom propisana nadležnost drugih sudova,
2. odlučuju o žalbama podnesenim protiv rješenja osnovnih sudova u kaznenim predmetima,
3. obavljaju poslove međunarodne pravne pomoći u postupcima iz svoje nadležnosti,
4. odlučuju u postupcima propisanim drugim zakonima.

Članak 25.

Žalbeni sudovi:

1. odlučuju o žalbama podnesenim protiv presuda osnovnih i viših sudova te o žalbama podnesenim protiv rješenja viših sudova u kaznenim predmetima,
2. odlučuju o žalbama podnesenim protiv odluka osnovnih sudova u građanskim predmetima,
3. odlučuju o žalbama podnesenim protiv odluka osnovnih sudova u prekršajnim predmetima i odluka tijela državne uprave i drugih tijela koja vode prvostupanjski prekršajni postupak sukladno posebnom zakonu,
4. odlučuju o žalbama podnesenim protiv odluka upravnih sudova,
5. odlučuju o žalbama podnesenim protiv odluka trgovačkih sudova,
6. obavljaju poslove međunarodne pravne pomoći u postupcima iz svoje nadležnosti,
7. obavljaju poslove međunarodne pravosudne suradnje s državama članicama Europske unije u postupcima iz svoje nadležnosti,
8. provode izvršenje stranih kaznenih odluka,
9. odlučuju u postupcima propisanim drugim zakonima.

Članak 26.

Vrhovni sud Republike Hrvatske:

1. osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni,
2. odlučuje o redovnim pravnim lijekovima kad je to propisano posebnim zakonom,
3. odlučuje o izvanrednim pravnim lijekovima protiv pravomoćnih odluka sudova u Republici Hrvatskoj,
4. rješava o sukobu nadležnosti kad je to propisano posebnim zakonom,
5. razmatra aktualna pitanja sudske prakse,
6. obavlja druge poslove određene zakonom.

Članak 27.

(1) Žalbeni sud dužan je prvostupanjskom sudu ukazati na nedostatke koje je uočio u postupku odlučivanja o pravnom lijeku ili na drugi način.

(2) Žalbeni sud može tražiti od prvostupanjskog suda podatke u svezi s primjenom zakona, problemima koji se javljaju u suđenju, praćenju i proučavanju sudske prakse te druge podatke, a može izvršiti i neposredan nadzor nad radom tog suda i pojedinih sudaca, kao i organizirati zajedničke sastanke radi razmatranja navedenih pitanja.

(3) Odjel Vrhovnog suda Republike Hrvatske će radi razmatranja spornih pravnih pitanja koja se odnose na drugostupanjsko sudovanje, u svrhu ujednačavanja sudske prakse, svakih šest mjeseci, a po potrebi i češće, organizirati zajednički sastanak s predsjednicima sudskih odjela svih žalbenih sudova na kojima se mogu donijeti zaključci. (4) Zaključci iz stavka 3. ovog članka objavljuju se na mrežnoj stranici Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

(5) U provedbi ovlaštenja iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka žalbeni sud ne smije ni na koji način utjecati na neovisnost i slobodu prvostupanjskog suda u donošenju odluke u pojedinom predmetu.

Članak 28.

(1) Predsjednik žalbenog suda odredit će u pravilu jednom godišnje provođenje nadzora nad urednim obavljanjem poslova sudaca i sudova na području svoje nadležnosti. Nadzor obavljaju suci žalbenog suda koje odredi predsjednik tog suda.

(2) Pisano izvješće o obavljenom nadzoru suci su dužni u roku od 30 dana dostaviti predsjedniku suda koji je odredio nadzor. Predsjednik suda dostavit će izvješće predsjedniku nadziranog suda, predsjedniku Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Državnom sudbenom vijeću i Ministarstvu pravosuđa.

(3) Izvješće iz stavka 2. ovoga članka može sadržavati upute i nalog za otklanjanje uočenih nepravilnosti u radu nadziranog suda.

III. UNUTARNJE USTROJSTVO SUDOVA

1. Sudska uprava

Članak 29.

(1) Poslovi sudske uprave obuhvaćaju:

1. osiguranje uvjeta za pravilan rad i poslovanje suda,
2. skrb o urednom i pravodobnom obavljanju poslova u sudu,
3. poslove pozivanja i raspoređivanja sudaca porotnika,
4. poslove osiguranja podrške svjedocima i žrtvama u sudskim postupcima,
5. postupanje po zahtjevu za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku,
6. poslove ovjere isprava namijenjenih uporabi u inozemstvu,
7. poslove u svezi s međunarodnom pravnom pomoći i pravosudnom suradnjom,
8. poslove u svezi s predstavkama stranaka na rad suda,
9. poslove vezane uz funkcioniranje informatičkog sustava,
10. poslove finansijsko-materijalnog poslovanja suda sa strankama,
11. poslove praćenja naplate sudskih pristojbi,
12. stručne poslove u vezi prava i dužnosti sudaca, službenika i namještenika,
13. skrb o stručnom usavršavanju sudaca, službenika i namještenika
14. poslove upravljanja sudskom zgradom i nekretninama koje su dodijeljene sudu na korištenje,
15. poslove analize upravljačkih izvješća o radu sudaca i suda,
16. davanje obavijesti o radu suda,
17. druge poslove propisane zakonom i Sudskim poslovnikom.

(2) Ministar pravosuđa može posebnim pravilnikom propisati način obavljanja pojedinih poslova sudske uprave.

1.1. Predsjednik suda

Članak 30.

(1) Predsjednik suda je sudac koji uz poslove sudske uprave može obavljati i sudačku dužnost.

(2) Predsjednik suda odgovoran je za pravilno i zakonito obavljanje poslova sudske uprave u sudu.

(3) Predsjednika suda u slučaju spriječenosti ili odsutnosti u obavljanju poslova sudske uprave zamjenjuje sudac određen godišnjim rasporedom poslova (zamjenik predsjednika suda).

(4) Predsjedniku suda u poslovima sudske uprave pomažu zamjenik predsjednika suda, predsjednici odjela, tajnik suda, voditelj stalne službe ili druga osoba koju odredi predsjednik suda.

Članak 31.

(1) Predsjednik neposredno višeg suda je više tijelo sudske uprave. Predsjednik žalbenog suda je više tijelo sudske uprave u odnosu na predsjednika osnovnog, trgovačkog, upravnog i višeg suda, a predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske u odnosu na predsjednika žalbenog suda.

(2) Najviše tijelo sudske uprave je predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Članak 32.

(1) Predsjednik suda u obavljanju poslova sudske uprave donosi upravne i druge akte, izdaje naredbe i daje upute u okviru svojih ovlasti.

(2) Predsjednik suda obavlja nadzor nad urednim i pravodobnim obavljanjem poslova u sudu sukladno Sudskom poslovniku.

(3) Predsjednik suda dužan je brinuti o učinkovitosti suda u rješavanju predmeta, a posebno o rješavanju predmeta u kojima postupak traje dulje od dvije godine.

Članak 33.

(1) Nakon imenovanja na dužnost predsjednik suda dužan je završiti program stručnog usavršavanja za obavljanje poslova sudske uprave.

(2) Predsjednik suda dužan se stalno stručno usavršavati za obavljanje poslova sudske uprave.

(3) Program i način provedbe stručnog usavršavanja predsjednika sudova pravilnikom propisuje ministar pravosuđa.

Članak 34.

(1) Predsjednik suda dužan je do 15. prosinca tekuće godine donijeti plan rada suda za sljedeću kalendarsku godinu.

(2) U izradi plana rada sudjeluje ravnatelj pravosudne uprave, a s nacrtom plana rada predsjednik suda dužan je upoznati sve suce i službenike. Prije donošenja plan rada se dostavlja Ministarstvu pravosuđa na mišljenje. Postupak donošenja plana rada propisuje se Sudskim poslovnikom.

(3) Doneseni plan rada objavljuje se na mrežnoj stranici suda.

Članak 35.

(1) Predsjednik suda dužan je do 31. siječnja svake godine predsjedniku neposredno višeg suda, Državnom sudbenom vijeću i Ministarstvu pravosuđa podnijeti izvješće o obavljenim poslovima sudske uprave u prethodnoj godini.

(2) Izvješće iz stavka 1. ovog članka dostavlja se na obrascu propisanom Sudskim poslovníkom.

Članak 36.

(1) Ako predsjednik suda prestane obnašati svoju dužnost, ministar pravosuđa ovlastit će suca suda iste vrste i istog stupnja ili suca višeg suda da, za vrijeme koje ne može biti dulje od jedne godine, obavlja poslove sudske uprave, dok predsjednik suda ne bude imenovan.

(2) Kada predsjednici sudova prestanu obnašati svoju dužnost radi spajanja, pripajanja ili razdvajanja sudova, ministar pravosuđa ovlastit će suca jednog od tih sudova ili suca višeg suda da za vrijeme, koje ne može biti dulje od jedne godine, obavlja poslove sudske uprave dok ne bude imenovan predsjednik suda nastalog spajanjem, pripajanjem odnosno razdvajanjem.

(3) U sudovima u osnivanju ministar pravosuđa ovlastit će suca suda istog ili višeg stupnja da za vrijeme najduže do početka rada suda obavlja poslove sudske uprave.

1.2. Tajnik suda

Članak 37.

(1) Sud s više od 15 sudaca može imati tajnika koji predsjedniku suda pomaže u obavljanju poslova sudske uprave.

(2) Tajnik suda može biti osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij prava s najmanje tri godine radnog iskustva na odgovarajućim poslovima.

Članak 38.

(1) Tajnik suda:

- obavlja pravne i stručne poslove iz područja radnopravnih i službeničkih odnosa,
- izrađuje nacрте odluka kojima se odlučuje o pravima i obvezama zaposlenika u sudu,
- prati i planira edukaciju zaposlenika u sudu,
- prati učinkovitost rada službenika i namještenika u sudu,
- izrađuje prijedlog odgovora na predstavke i pritužbe stranaka na rad suda,
- obavlja i druge poslove sudske uprave koje mu povjeri predsjednik suda.

(2) Tajnik suda za svoj rad odgovara predsjedniku suda.

1.3. Voditelj stalne službe

Članak 39.

- (1) Stalna služba ima voditelja stalne službe.
- (2) Voditelj stalne službe je sudac određen godišnjim rasporedom poslova koji obavlja poslove sudske uprave koje mu povjeri predsjednik suda.

2. Sudski odjeli

Članak 40.

- (1) U sudovima u kojima ima više sudskih vijeća odnosno sudaca pojedinaca koji odlučuju o stvarima iz jednog ili više srodnih pravnih područja osnivaju se sudski odjeli, u čiji sastav ulaze suci koji o tim stvarima odlučuju.
- (2) Sudski odjel se osniva godišnjim rasporedom poslova, kojim se određuju suci i sudski službenici za rad na predmetima iz nadležnosti sudskog odjela te predsjednik sudskog odjela koji rukovodi njegovim radom.
- (3) Predsjednik sudskog odjela prati rad sudaca raspoređenih u odjel, obavlja nadzor nad urednim i pravodobnim obavljanjem poslova u odjelu te brine o učinkovitosti u rješavanju predmeta.
- (4) Predsjednik sudskog odjela može se osloboditi obveze rada na sudskim predmetima razmjerno priljevu predmeta u odjel, o čemu odlučuje predsjednik suda.
- (5) Predsjednik odjela za svoj rad odgovara predsjedniku suda.

Članak 41.

- (1) Na sjednicama sudskog odjela razmatraju se pitanja od interesa za rad odjela, a posebice organizacija unutarnjeg poslovanja, sporna pravna pitanja, ujednačavanje sudske prakse i pitanja važna za primjenu propisa iz pojedinih pravnih područja te praćenje rada i stručnog usavršavanja sudaca, sudskih savjetnika i sudačkih vježbenika raspoređenih na rad u odjel.
- (2) Sjednicu sudskog odjela saziva i njezinim radom rukovodi predsjednik odjela.
- (3) Predsjednik suda može sudjelovati u radu sjednice sudskog odjela. Predsjednik sudskog odjela može na sjednicu odjela pozvati i istaknute znanstvenike i stručnjake iz pojedinoga pravnog područja.
- (4) Odluke na sjednici sudskog odjela donose se većinom glasova svih sudaca tog odjela.
- (5) O radu sjednice sudskog odjela vodi se zapisnik.

Članak 42.

(1) Na sjednicama sudskih odjela žalbenih sudova razmatraju se i pitanja od zajedničkog interesa za sudove nižeg stupnja.

(2) Na sjednici odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske razmatraju se pitanja od zajedničkog interesa za pojedine ili sve sudove s područja Republike Hrvatske te se razmatraju i daju mišljenja o nacrtima propisa iz pojedinoga pravnog područja.

Članak 43.

(1) Sjednicu svih sudaca suda saziva predsjednik suda. Sjednica svih sudaca mora se sazvati i kad to zahtijeva sudski odjel ili jedna četvrtina svih sudaca.

(2) O radu sjednice svih sudaca vodi se zapisnik.

(3) Predsjednik suda može na sjednicu svih sudaca pozvati i istaknute znanstvenike i stručnjake iz pojedinoga pravnog područja.

(4) Odluke na sjednici svih sudaca donose se većinom glasova svih sudaca tog suda.

Članak 44.

(1) Kad o pitanjima primjene zakona postoje razlike u shvaćanjima između pojedinih sudskih odjela, vijeća ili sudaca ili kad u jednom sudskom odjelu vijeće ili sudac odstupa od ranije prihvaćenog pravnog shvaćanja sazvat će se sjednica odjela ili sjednica svih sudaca .

(2) Pravno shvaćanje prihvaćeno na sjednici svih sudaca odnosno sjednici sudskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske i žalbenih sudova obvezno je za sve suce tog odjela odnosno suda.

Članak 45.

Predsjednik suda godišnjim rasporedom poslova određuje jednog ili više sudaca za praćenje i proučavanje sudske prakse.

3. Glasnogovornik suda

Članak 46.

(1) Sud ima glasnogovornika suda koji daje obavijesti o radu suda u skladu sa zakonom i Sudskim poslovníkom.

(2) Glasnogovornik suda je sudac, sudski savjetnik ili osoba koju odredi predsjednik suda godišnjim rasporedom poslova.

(3) Glasnogovorniku se može odrediti zamjenik.

IV. POSEBNE ODREDBE O UNUTARNJEM USTROJSTVU VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 47.

- (1) U Vrhovnom sudu Republike Hrvatske osnivaju se sljedeće ustrojstvene jedinice: Ured predsjednika, Kazneni odjel, Građanski odjel te Centar sudske prakse.
- (2) Građanski odjel Vrhovnog suda Republike Hrvatske obuhvaća područja građanskog, trgovačkog i upravnog prava.
- (3) Kazneni odjel Vrhovnog suda Republike Hrvatske obuhvaća područja kaznenog i prekršajnog prava te stegovnih postupaka prema posebnim propisima.
- (4) Unutarnje ustrojstvo Vrhovnog suda Republike Hrvatske pobliže se uređuje Pravilnikom o unutarnjem redu Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Članak 48.

- (1) U Uredu predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske obavljaju se poslovi sudske uprave, poslovi međunarodne suradnje i poslovi protokola za potrebe toga suda.
- (2) Na poslove protokola Vrhovnog suda Republike Hrvatske na odgovarajući se način primjenjuju propisi o protokolu Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske.

Članak 49.

- (1) Centar sudske prakse je ustrojstvena jedinica Vrhovnog suda Republike Hrvatske koja prati, analizira i objavljuje sudsku praksu sudova u Republici Hrvatskoj i praksu sudova koji odlučuju na razini Vijeća Europe i Europske unije.
- (2) Voditelj Centra sudske prakse je sudac Vrhovnog suda Republike Hrvatske određen godišnjim rasporedom poslova.
- (3) Unutarnje ustrojstvo i način rada Centra sudske prakse pobliže se uređuje Pravilnikom o unutarnjem redu Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Članak 50.

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske predstavlja Vrhovni sud Republike Hrvatske i sudbenu vlast te obavlja poslove sudske uprave i druge poslove određene zakonom i Poslovníkom o radu Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Članak 51.

- (1) Za predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske može se imenovati sudac tog suda.

(2) Predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske imenuje Hrvatski sabor, na prijedlog Predsjednika Republike Hrvatske, uz prethodno mišljenje Opće sjednice Vrhovnog suda Republike Hrvatske i nadležnog odbora Hrvatskoga sabora.

(3) Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske imenuje se na vrijeme od četiri godine i po isteku tog vremena može biti ponovno imenovan na istu dužnost. Nitko ne može biti imenovan na ovu dužnost više od dva puta.

Članak 52.

(1) Postupak za imenovanje predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske pokreće Državno sudbeno vijeće objavom javnog poziva, najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata odnosno najkasnije 30 dana nakon prestanka dužnosti predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz drugih zakonom određenih razloga.

(2) Javni poziv iz stavka 1. ovog članka objavljuje se u „Narodnim novinama“ i na mrežnoj stranici Državnog sudbenog vijeća, a sadrži poziv kandidatima da u roku, koji ne smije biti kraći od 15 dana a niti dulji od 30 dana, podnesu prijavu i podatke o svom radu.

(3) Državno sudbeno vijeće utvrđuje kandidate koji su podnijeli prijavu na poziv te prijave kandidata dostavlja Općoj sjednici Vrhovnog suda Republike Hrvatske radi davanja mišljenja o kandidatima u roku od 30 dana od primitka prijave.

(4) Prijave kandidata i mišljenje Opće sjednice Vrhovnog suda Republike Hrvatske Državno sudbeno vijeće dostavlja Uredu Predsjednika Republike Hrvatske.

Članak 53.

Prije stupanja na dužnost predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske pred predsjednikom Hrvatskog Sabora polaže prisegu koja glasi:

„Prisežem da ću se u obnašanju svoje dužnosti pridržavati Ustava i zakona te štititi cjelovitost, suverenitet i državno ustrojstvo Republike Hrvatske i Ustavom i zakonom utvrđene slobode i prava čovjeka.“

Članak 54.

(1) Predsjedniku Vrhovnog suda Republike Hrvatske dužnost prestaje:

1. smrću
2. kad navrši 70 godina života
3. danom stupanja na dužnost u drugo pravosudno ili državno tijelo.

(2) Odluku kojom se utvrđuje nastup okolnosti prestanka dužnosti predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske donosi Državno sudbeno vijeće.

Članak 55.

(1) Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske bit će razriješen ako:

1. sam to zatraži

2. se protiv njega vodi kazneni postupak za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje dužnosti

3. postane trajno nesposoban za obavljanje dužnosti

4. počini osobito tešku povredu Kodeksa sudačke etike.

(2) Prijedlog za razrješenje predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske podnosi Predsjednik Republike Hrvatske po prethodno pribavljenom mišljenju Opće sjednice Vrhovnog suda Republike Hrvatske, a u slučaju iz stavka 1. točke 4. ovog članka i uz prethodno mišljenje Etičkog povjerenstva. U prijedlogu se mora navesti osnova i razlog za razrješenje.

(3) O prijedlogu za razrješenje predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske odlučuje Hrvatski sabor, uz prethodno mišljenje nadležnog odbora Hrvatskoga sabora.

Članak 56.

Ako predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske ne bude ponovno imenovan na istu dužnost ili bude razriješen, nastavlja obnašati dužnost suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Članak 57.

(1) Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske dužan je jednom godišnje, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, Hrvatskom saboru podnijeti izvješće o stanju sudbene vlasti u protekloj godini.

(2) U godišnjem izvješću predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske može upozoriti na stanje i djelovanje sudbene vlasti, organizacijske probleme u sudovima i nedostatke u zakonodavstvu te dati prijedloge za unaprjeđenje rada sudova.

(3) Hrvatski sabor neće raspravljati niti zauzimati stajališta o stanju pojedinih sudskih predmeta ili o radu pojedinih sudaca niti će na drugi način dovoditi u pitanje samostalnost i neovisnost sudaca i sudbene vlasti.

Članak 58.

(1) Opću sjednicu Vrhovnog suda Republike Hrvatske čine predsjednik i svi suci toga suda.

(2) Opću sjednicu Vrhovnog suda Republike Hrvatske saziva i njom predsjedava predsjednik suda. Opća sjednica Vrhovnog suda Republike Hrvatske mora biti sazvana ako to zatraži sudski odjel Vrhovnog suda Republike Hrvatske ili jedna četvrtina svih sudaca tog suda.

(3) Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske može prema potrebi na Opću sjednicu Vrhovnog suda Republike Hrvatske pozvati profesore prava, istaknute znanstvenike ili stručnjake.

(4) Za donošenje odluka na Općoj sjednici Vrhovnog suda Republike Hrvatske potrebna je nazočnost većine svih sudaca Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

(5) Odluke Opće sjednice Vrhovnog suda se donose većinom glasova svih sudaca Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Članak 59.

Opća sjednica Vrhovnog suda Republike Hrvatske:

1. daje mišljenje o nacrtu zakona ili drugog propisa kojim se uređuju pitanja od važnosti za rad sudova ili obavljanje sudbene vlasti,
2. utvrđuje upute sudovima za praćenje sudske prakse,
3. daje mišljenje Ministarstvu pravosuđa o visini sredstava potrebnih za redovito obavljanje poslova u sudovima,
4. daje mišljenje o kandidatima u postupku imenovanja i mišljenje o prijedlogu za razrješenje predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske,
5. obavlja druge poslove propisane Poslovníkom Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Članak 60.

(1) Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske može sazvati Opću sjednicu Vrhovnog suda Republike Hrvatske uz sudjelovanje predstavnika drugih sudova (Proširena opća sjednica).

(2) Sjednicu iz stavka 1. ovoga članka čine svi suci Vrhovnog suda Republike Hrvatske te po dva predstavnika svakog žalbenog suda.

(3) Proširena opća sjednica imenuje članove Povjerenstva za izbor članova Državnog sudbenog vijeća, razmatra aktualna pitanja iz sudske prakse, razmatra nacрте zakona ili drugih propisa kojim se uređuju pitanja od važnosti za rad sudova i raspravlja druga pitanja od važnosti za obavljanje sudbene vlasti.

(4) Za donošenje odluka na Proširenoj općoj sjednici potrebna je nazočnost većine svih sudaca iz stavka 2. ovog članka.

(5) Proširena opća sjednica odluke donosi većinom glasova svih sudaca iz stavka 2. ovog članka.

V. ZAŠTITA PRAVA NA SUĐENJE U RAZUMNOM ROKU

Članak 61.

Stranka u sudskom postupku koja smatra da nadležni sud nije odlučio u razumnom roku o njezinom pravu ili obvezi ili o sumnji ili optužbi za kažnjivo djelo ima pravo na sudsku zaštitu sukladno odredbama ovog Zakona.

Članak 62.

(1) Pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku su:

1. zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku,
 2. zahtjev za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku.
- (2) Postupak odlučivanja o zahtjevima iz stavka 1. ovog članka provodi se uz odgovarajuću primjenu pravila izvanparničnog postupka, u pravilu bez održavanja ročišta.

Članak 63.

- (1) Zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku se podnosi sudu pred kojim se postupak vodi.
- (2) O zahtjevu odlučuje predsjednik suda, a ako se radi o predmetu u kojem kao sudac postupa predsjednik suda, o zahtjevu odlučuje zamjenik predsjednika suda.
- (3) Predsjednik suda će u roku od 15 dana od primitka zahtjeva zatražiti od suca koji postupa u predmetu izvješće o duljini trajanja postupka, razlozima zbog kojih postupak nije okončan i mišljenje o roku u kojem se postupak može dovršiti. Predsjednik suda može obaviti i neposredan uvid u spis predmeta.
- (4) Sudac koji postupa u predmetu dužan je izvješće dostaviti odmah, a najkasnije u roku od 15 dana od traženja predsjednika suda.
- (5) Pri odlučivanju o podnesenom zahtjevu predsjednik suda osobito će voditi računa o vrsti predmeta, činjeničnoj i pravnoj složenosti predmeta, ponašanju stranaka te postupanju suda.
- (6) Predsjednik suda dužan je odlučiti o podnesenom zahtjevu u roku od 60 dana od njegovog zaprimanja.

Članak 64.

- (1) Ako predsjednik suda utvrdi da je zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku osnovan, odredit će rok od najdulje šest mjeseci, osim ako okolnosti slučaja ne nalažu određivanje duljeg roka, u kojem sudac mora donijeti odluku u predmetu. Rješenje kojim je utvrđena osnovanost zahtjeva ne mora biti obrazloženo i protiv njega nije dopuštena žalba.
- (2) Ako sudac ne donese odluku u predmetu u roku koji je odredio predsjednik suda, dužan je u roku od 15 dana od isteka određenog roka o razlozima dostaviti pisano izvješće predsjedniku suda. Predsjednik suda dostavit će bez odgode izvješće suca i svoje očitovanje predsjedniku neposredno višeg suda i Ministarstvu pravosuđa.

Članak 65.

- (1) Ako predsjednik suda utvrdi da je zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku neosnovan, odbit će ga rješenjem protiv kojeg stranka ima pravo žalbe u roku od osam dana od primitka rješenja.
- (2) Stranka ima pravo žalbe i ako predsjednik suda u roku od 60 dana od zaprimanja o zahtjevu ne donese odluku.

(3) O žalbi iz stavka 1. i 2. ovog članka odlučuje predsjednik neposredno višeg suda. Ako se zahtjev odnosi na postupak koji je u tijeku pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, o žalbi odlučuje vijeće od tri suca tog suda. Predsjednik neposredno višeg suda odnosno vijeće može žalbu odbiti kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsko rješenje ili preinačiti rješenje.

Članak 66.

(1) Ako sud u predmetu iz članka 64. ovoga Zakona ne donese odluku u roku koji je odredio predsjednik suda, stranka može neposredno višem sudu u daljnjem roku od šest mjeseci podnijeti zahtjev za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku.

(2) Ako se zahtjev odnosi na postupak koji je u tijeku pred žalbenim sudom, o zahtjevu odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

(3) O zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka odlučuje rješenjem sudac pojedinac.

(4) Ako se zahtjev odnosi na postupak koji je u tijeku pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, o zahtjevu odlučuje vijeće od tri suca tog suda.

(5) Neposredno viši sud dužan je o podnesenom zahtjevu odlučiti u roku od šest mjeseci.

Članak 67.

(1) Neposredno viši sud ili vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske odredit će rok u kojem sud pred kojim je postupak u tijeku mora donijeti odluku u predmetu te primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegovog prava na suđenje u razumnom roku.

(2) Ukupno određena primjerena naknada u jednom predmetu ne može iznositi više od 35.000,00 kuna.

(3) Protiv rješenja o zahtjevu za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku može se u roku od osam dana podnijeti žalba Vrhovnom sudu Republike Hrvatske. O žalbi odlučuje sudac Vrhovnog suda Republike Hrvatske, a ako je rješenje donijelo vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz članka 66. stavka 4. ovog Zakona, o žalbi odlučuje vijeće od tri suca tog suda.

(4) Rješenje kojim se dosuđuje isplata primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku dostavlja se odmah nakon pravomoćnosti predsjedniku suda pred kojim je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku, predsjedniku Vrhovnog suda Republike Hrvatske i Ministarstvu pravosuđa.

(5) Naknada iz stavka 1. ovoga članka isplaćuje se iz sredstava državnog proračuna.

(6) Ako odluka u predmetu ne bude donesena u roku određenom u stavku 1. ovoga članka, predsjednik suda dužan je o razlozima u roku od 15 dana od isteka određenog roka dostaviti pisano izvješće predsjedniku neposredno višeg suda i Ministarstvu pravosuđa.

Članak 68.

Ako je pred Europskim sudom za ljudska prava pokrenut postupak za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku i zastupnik Vlade Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava zatraži podatke o predmetu od suda pred kojim je u tijeku postupak, taj sud je dužan o zahtjevu zastupnika Vlade Republike Hrvatske i razlozima dugotrajnosti postupka obavijestiti predsjednika neposredno višeg suda, predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske i Ministarstvo pravosuđa.

VI. PRAVOSUDNA UPRAVA

Članak 69.

(1) Ministarstvo pravosuđa obavlja poslove pravosudne uprave.

(2) U obavljanju poslova pravosudne uprave Ministarstvo pravosuđa obraća se predsjedniku odgovarajućeg suda.

(3) Ministar pravosuđa u obavljanju poslova pravosudne uprave može izvan snage staviti svaki nepravilan ili nezakonit akt donesen u obavljanju poslova sudske uprave ili sam donijeti akt koji nije donesen ili nije pravodobno donesen.

Članak 70.

U pravosudnu upravu spadaju poslovi koji služe obavljanju sudbene vlasti:

1. izrada nacrtu prijedloga zakona i prijedloga drugih propisa za ustanovljavanje, nadležnost, sastav i ustrojstvo sudova i postupak pred sudovima,
2. osiguranje materijalnih, financijskih, prostornih i drugih uvjeta za rad sudova i sudaca,
3. određivanje načina korištenja nekretnina te nadzor nad upravljanjem nekretninama dodijeljenih sudu na korištenje,
4. informatizacija sudova,
5. prikupljanje statističkih i drugih podataka o djelovanju sudova,
6. ispitivanje predstavki građana na rad sudova koje se odnose na odugovlačenje sudskog postupka, na ponašanje suca ili drugog djelatnika suda prema stranci u tijeku postupka ili obavljanja drugih službenih radnji,
6. nadzor nad financijsko-materijalnim poslovanjem sudova,
7. nadzor nad redovitim obavljanjem poslova u sudu te provođenjem Sudskog poslovnika,
8. poslove analize upravljačkih izvješća o radu sudaca i suda,
9. obavljanje međunarodne pravne pomoći i pravosudne suradnje,
10. poslove u svezi sa sudskim tumačima, vještacima i procjeniteljima,
11. poslove osiguranja podrške svjedocima i žrtvama u sudskim postupcima,

12. obavljanje drugih poslova određenih zakonom.

(2) Ministar pravosuđa može posebnim pravilnikom propisati način obavljanja pojedinih poslova pravosudne uprave.

Članak 71.

(1) Ministarstvo pravosuđa može odrediti ravnatelja pravosudne uprave za obavljanje poslova pravosudne uprave iz članka 70. ovog Zakona, a osobito:

- skrbi o održavanju zgrade sudova, radnih prostorija i opreme za rad te investicijskim ulaganjima,
- organizacije i koordinacije izrade godišnjeg plana nabave sukladno zakonu i potrebama sudova,
- postupaka javne nabave,
- obavljanja nadzora nad financijsko-materijalnim poslovanjem,
- sudjelovanja u izradi i provedbi projekata pravosudne uprave te nadzora provedbe projekata pravosudne uprave,
- suradnje s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u svezi s nabavom opreme i osiguranjem sredstava za pojedine aktivnosti sudova.

(2) Ravnatelj pravosudne uprave može se odrediti za više sudova različitog stupnja i vrste.

(3) Ravnatelj pravosudne uprave može biti osoba koja ima završen sveučilišni diplomski studij ili diplomski specijalistički stručni studij ekonomske, pravne ili druge društvene struke te odgovarajuće iskustvo na upravljačkim, organizacijskim i financijskim poslovima.

Članak 72.

Ministarstvo pravosuđa vodi evidenciju sudaca te sudskih službenika i namještenika.

Članak 73.

(1) Evidencija sudaca sadrži sljedeće podatke:

1. osobne podatke,
2. podatke o imenovanju i razrješenju,
3. ocjene obnašanja sudačke dužnosti,
4. podatke o pravomoćno izrečenim stegovnim kaznama.

(2) Osobni podaci sadrže sljedeće podatke: ime, prezime, ime roditelja, dan, mjesec i godina rođenja, OIB, nacionalnost, podatke o prebivalištu, završenom diplomskom sveučilišnom studiju prava.

(3) Sudovi i Državno sudbeno vijeće dužni su Ministarstvu pravosuđa dostaviti podatke za potrebe vođenja evidencije iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 74.

Evidenciju sudskih službenika i namještenika Ministarstvo pravosuđa vodi na temelju podatka koje mu dostavljaju sudovi sukladno posebnom nalogu ministra pravosuđa.

Članak 75.

Ministarstvo pravosuđa od sudova može tražiti izvješća i podatke o radu suda i obavljanju poslova sudske uprave, a u okviru svojega djelokruga može obaviti neposredan uvid u rad suda i informacijski sustav u uporabi u sudu, tražiti izvješća o razlozima nepostupanja u pojedinom predmetu i dostavu pojedinog predmeta na uvid te održati zajednički sastanak s predsjednicima sudova radi razmatranja pitanja u svezi s radom suda i primjenom novih propisa.

Članak 76.

(1) Sudskim poslovnikom određuje se ustrojstvo sudova i poslovanje u sudovima.

(2) Sudski poslovnik donosi ministar pravosuđa.

Članak 77.

(1) Sucima i službenim osobama u sudu Ministarstvo pravosuđa izdaje službenu iskaznicu.

(2) Ministar pravosuđa propisat će pravilnikom obrazac, sadržaj i postupak izdavanja službene iskaznice.

Članak 78.

(1) Broj sudaca u pojedinom sudu određuje ministar pravosuđa u skladu s mjerilima za određivanje broja sudaca, vodeći računa o prilivu predmeta, strukturi predmeta, zaostacima u radu suda i prosjeku broja predmeta određene vrste koje su prethodne godine riješili suci sudova istog stupnja.

(2) Odluka iz stavka 1. ovog članka objavljuje se na mrežnoj stranici Ministarstva pravosuđa.

Članak 79.

(1) Prosjek broja predmeta određene vrste koje su prethodne godine riješili suci sudova istog stupnja Ministarstvo pravosuđa utvrđuje svake godine do 31. siječnja i objavljuje na svojoj mrežnoj stranici.

(2) Prosjek broja predmeta iz stavka 1. ovog članka uzima se u obzir u postupku donošenja odluke o određivanju broja sudaca u pojedinom sudu i o utvrđivanju ispunjenja sudačke obveze.

VII. PRAVOSUDNA INSPEKCIJA

Članak 80.

- (1) Poslove nadzora nad pravilnim i zakonitim obavljanjem poslova sudske uprave u sudovima obavljaju pravosudni inspektori i službenici Ministarstva pravosuđa.
- (2) Poslove pravosudnog inspektora mogu obavljati osobe koje imaju završen diplomski sveučilišni studij prava, položen pravosudni ispit i najmanje osam godina radnog iskustva na odgovarajućim poslovima.
- (3) Nadzor nad obavljanjem poslova sudske uprave iz članka 29. stavka 1. točaka 4., 7., 8., 9., 10., 11. i 12. ovog Zakona mogu obavljati i službenici Ministarstva pravosuđa koji ispunjavaju uvjete za višeg stručnog savjetnika ili višeg upravnog savjetnika.
- (4) Osobama iz stavka 2. i 3. ovog članka izdaje se službena iskaznica.

Članak 81.

- (1) Inspekcijski nadzor provodi se u skladu s godišnjim planom nadzora, kojeg donosi ministar pravosuđa do kraja kalendarske godine za iduću godinu (redoviti inspekcijski nadzor).
- (2) U godišnjem planu nadzora navest će se i sudovi u kojima je prema rezultatima nadzora provedenog tijekom kalendarske godine u idućoj kalendarskoj godini potrebno ponoviti nadzor (kontrolni inspekcijski nadzor).
- (3) Prijedlog za provedbu izvanrednog inspekcijskog nadzora mogu dati predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske, predsjednik neposredno višeg suda i predsjednik Državnog sudbenog vijeća.
- (4) Ministar pravosuđa rješenjem određuje provođenje inspekcijskog nadzora.

Članak 82.

Inspekcijski nadzor provodi se kao:

1. neposredan inspekcijski nadzor, izravnim uvidom u dokumentaciju, podatke, uvjete i način rada nadziranog suda,
2. posredan inspekcijski nadzor, uvidom u dostavljenu dokumentaciju, informacijski sustavi druge podatke o radu nadziranog suda.

Članak 83.

- (1) Rješenje o provedbi neposrednog inspekcijskog nadzora dostavit će se nadziranom sudu, najkasnije dan prije početka nadzora.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, u slučaju postojanja razloga za hitno postupanje, izvanredni inspekcijski nadzor može biti proveden i bez prethodne dostave rješenja.

Članak 84.

(1) Predsjednik nadziranog suda dužan je omogućiti nesmetanu provedbu inspekcijskog nadzora, što uključuje osiguranje radnog prostora za provedbu nadzora, korištenje tehničkih pomagala, dokumentacije i podataka koji su predmet nadzora.

(2) U provedbi nadzora od predsjednika suda i drugog sudskog osoblja prema potrebi se mogu uzimati izjave.

Članak 85.

(1) O provedenom neposrednom inspekcijskom nadzoru sastavlja se zapisnik koji mora sadržavati podatke o utvrđenim činjenicama, mjerama koje se predlažu poduzeti radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti, mjerama koje se predlažu poduzeti radi povećanja učinkovitosti u djelovanju suda te rokove za poduzimanje mjera.

(2) Zapisnik o inspekcijskom nadzoru može sadržavati prijedlog ministru pravosuđa da iz osnova predviđenih u odredbama Zakona o Državnom sudbenom vijeću podnese prijedlog za razrješenje predsjednika nadziranog suda.

(3) Zapisnik o inspekcijskom nadzoru dostavlja se predsjedniku suda. Predsjednik nadziranog suda može se pisano očitovati na zapisnik, najkasnije u roku od osam dana od dana zaprimanja.

(4) Zapisnik o provedenom neposrednom inspekcijskom nadzoru i očitovanje predsjednika nadziranog suda dostavit će se predsjedniku Vrhovnog suda Republike Hrvatske, predsjedniku neposredno višeg suda i Državnom sudbenom vijeću.

(5) Predsjednik suda dužan je otkloniti utvrđene nepravilnosti u radu sudske uprave u rokovima utvrđenim u zapisniku o provedenom nadzoru. O poduzetim mjerama predsjednik suda dužan je pisanim putem obavijestiti predsjednika neposredno višeg suda, predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Ministarstvo pravosuđa i Državno sudbeno vijeće.

VII. PRAVA I DUŽNOSTI SUDACA

1. Obnašanje sudačke dužnosti

Članak 86.

Sudac obnaša sudačku dužnost samostalno ili sudjelujući u radu sudskog vijeća.

Članak 87.

(1) Poslovi u sudu raspoređuju se na kraju svake kalendarske godine za sljedeću godinu.

(2) U sudovima se predmeti u rad sucima dodjeljuju automatskom nasumičnom dodjelom, primjenom odgovarajućeg algoritma.

(3) Ako u sudu nije u primjeni sustav za automatsku dodjelu predmeta, predmeti se sucima dodjeljuju ručno, po redoslijedu njihovog primitka, slijedeći abecedni red prezimena sudaca.

(4) Pri dodjeli predmeta u rad na način propisan stavcima 2. i 3. ovoga članka vodit će se računa o ravnomjernoj podjeli predmeta te vrsti i složenosti predmeta.

(5) Postupak dodjele predmeta u rad sucima uredit će se Sudskim poslovnikom i posebnim pravilnicima.

2. Prava suca

Članak 88.

(1) Sudac ima pravo na:

- plaću koja je utvrđena za suca suda u koji je imenovan,
- dodatak na plaću kada je upućen na rad u drugi sud,
- dodatak na plaću kada je za ocijenjen s „izvršno obnaša sudačku dužnost“ dva (*alt.3*) puta uzastopce,
- naknadu umjesto plaće kad je spriječen obnašati sudačku dužnost,
- mirovinsko i zdravstveno osiguranje i prava koja iz toga proizlaze po općim propisima,
- odmore i dopuste koje imaju zaposlenici u sudu i godišnji odmor u trajanju od 30 radnih dana,
- naknadu materijalnih troškova pod uvjetima utvrđenim zakonom i drugim propisima,
- naknadu za odvojeni život od obitelji, kao i naknadu troškova putovanja u mjesto stanovanja obitelji u vrijeme tjednog odmora i državnih blagdana, kada je sudac privremeno upućen na rad u drugi sud ili raspoređen na rad u Ministarstvo pravosuđa ili obnaša dužnost suca najvišeg suda određene vrste ili suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske ili je izabran za predsjednika ili zamjenika predsjednika Državnog sudbenog vijeća,
- naknadu troškova prijevoza na posao i s posla,
- naknadu za službena putovanja i putne troškove u svezi s obnašanjem sudačke dužnosti,
- stručno usavršavanje u okviru sredstava osiguranih za tu namjenu.

(2) Uvjeti za ostvarivanje prava i visina plaće, dodataka i naknada iz st. 1 ovog članka propisuju se posebnim zakonom.

Članak 89.

(1) Sudac može pisati stručne i znanstvene radove te u tu svrhu koristiti anonimizirani sadržaj pravomoćnih sudskih odluka i sudjelovati u izradi nacrtu propisa.

(2) Sudac može biti predavač na Pravosudnoj akademiji te sudjelovati u radu stručnih radnih skupina za izradu nacrtu prijedloga i prijedloga propisa.

(3) Sudac može biti nastavnik ili suradnik u nastavi iz područja prava na sveučilišnom i stručnom studiju te sudjelovati u radu drugih stručnih ili znanstvenih skupova i povjerenstava,

ako takav rad odnosno sudjelovanje prema ocjeni predsjednika suda ne bi utjecalo na uredno obnašanje sudačke dužnosti.

(4) Za obavljanje poslova iz stavka 1., 2. i 3. ovog članka sudac može primati naknadu.

Članak 90.

(1) Ako sudac bude imenovan za ministra pravosuđa ili drugog državnog dužnosnika u Ministarstvu pravosuđa ili za suca Ustavnog suda Republike Hrvatske ili izabran za predsjednika ili zamjenika predsjednika Državnog sudbenog vijeća, sudačka dužnost mu miruje dok obnaša dužnost na koju je imenovan odnosno izabran. Odluku kojom se utvrđuje činjenica mirovanja sudačke dužnosti donosi predsjednik suda u kojem sudac obnaša dužnost.

(2) Sudac uz svoj pristanak može biti raspoređen i na druge poslove u Ministarstvo pravosuđa, Pravosudnu akademiju i Državno sudbeno vijeće na vrijeme do četiri godine. Za vrijeme na koje je sudac raspoređen u Ministarstvo pravosuđa, Pravosudnu akademiju i Državno sudbeno vijeće sudačka dužnost mu miruje. Rješenje o rasporedu suca u Ministarstvo pravosuđa, Pravosudnu akademiju i Državno sudbeno vijeće donosi ministar pravosuđa, ravnatelj Pravosudne akademije odnosno predsjednik Državnog sudbenog vijeća uz suglasnost predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

(3) Ako sudac bude imenovan za ministra pravosuđa ili drugog državnog dužnosnika u Ministarstvu pravosuđa ima pravo na plaću koja je za njega povoljnija.

(4) Sucu koji na prijedlog Vlade Republike Hrvatske bude imenovan za suca međunarodnog suda ili na neku drugu dužnost u međunarodnim sudovima, međunarodnim misijama ili međunarodnim organizacijama miruju sva prava i dužnosti koje proizlaze iz obnašanja sudačke dužnosti u tijelima sudbene vlasti Republike Hrvatske.

(5) Prava i dužnosti koje proizlaze iz obnašanja sudačke dužnosti miruju i sucu koji bude imenovan ili izabran za rad u institucijama, agencijama, tijelima, uredima, misijama i projektima Europske unije ili za rad u drugim međunarodnim organizacijama, institucijama, tijelima, misijama i projektima za vrijeme na koje je imenovan ili izabran. Za imenovanje odnosno izbor za rad u institucijama, agencijama, tijelima, uredima, misijama i projektima Europske unije ili za rad u drugim međunarodnim organizacijama, institucijama, tijelima, misijama i projektima sudac mora dobiti prethodnu suglasnost ministra pravosuđa, predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske i predsjednika suda u kojem obnaša dužnost. Odluku o mirovanju prava i dužnosti suca donosi predsjednik suda u kojem sudac obnaša dužnost.

(6) Sudačka dužnost miruje i sucu koji sudjeluje u programima razmjene ili bude upućen u institucije, agencije, tijela ili urede Europske unije ili druge međunarodne organizacije, institucije, tijela, misije i projekte za vrijeme trajanja razmjene ili upućivanja. Odluku o mirovanju sudačke dužnosti donosi predsjednik suda u kojem sudac obnaša dužnost. Za vrijeme trajanja razmjene ili upućivanja sudac ostvaruje pravo na plaću utvrđenu za suca suda u kojem je imenovan.

(7) Ministar pravosuđa pravilnikom će propisati postupak razmjene i upućivanja sudaca u institucije, agencije, tijela ili urede Europske unije ili druge međunarodne organizacije, institucije, tijela, misije i projekte.

(8) Suci se vrijeme provedeno na poslovima iz stavka 1., 2. i 4. ovog članka priznaje kao vrijeme obnašanja sudačke dužnosti.

Članak 91.

Suci se mogu slobodno udruživati u sudačke udruge radi zaštite neovisnosti i interesa sudaca.

Članak 92.

(1) Sudac može obavljati drugu službu, posao ili aktivnost koji ne utječu na njegovu samostalnost, nepristranost i neovisnost, ne umanjuju njegov društveni ugled i nisu nespojivi s obnašanjem sudačke dužnosti.

(2) Odobrenje za obavljanje službe, posla ili aktivnosti iz stavka 1. ovog članka suci daje Državno sudbeno vijeće.

3. Dužnosti suca

Članak 93.

Sudac ne smije biti član političke stranke niti se kandidirati na izborima za Predsjednika Republike Hrvatske, izborima za zastupnike u Hrvatskom saboru ni lokalnim izborima.

Članak 94.

(1) Sudac se mora ponašati tako da čuva svoj ugled i ugled sudbene vlasti te ne dovede u pitanje svoju nepristranost i neovisnost u suđenju i samostalnost sudbene vlasti.

(2) Sudac se ne smije koristiti svojim radom u sudu i ugledom suda za ostvarenje svojih privatnih interesa.

Članak 95.

(1) Sudac je dužan stalno se stručno usavršavati i sudjelovati u programima obrazovanja i usavršavanja Pravosudne akademije.

(2) Sudac je dužan sudjelovati u programu stručnog usavršavanja Pravosudne akademije najmanje jednom godišnje. Predsjednik suda određuje godišnji raspored stručnog usavršavanja sudaca u Pravosudnoj akademiji, vodeći računa o ravnomjernoj zastupljenosti svih sudaca.

(3) Sudac može sudjelovati i u drugim oblicima obrazovanja i stručnog usavršavanja.

Članak 96.

Sudac ne smije obavljati odvjetničku ili javnobilježničku službu ni poslove člana upravnih ili nadzornih organa trgovačkih društava.

Članak 97.

(1) Sudac je dužan predmete koji su mu raspoređeni u rad rješavati redosljedom njihova zaprimanja u sud, vodeći računa i o predmetima koji su posebnim propisom utvrđeni kao hitni ili kao predmeti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

(2) Sudac je odgovoran za pravodoban, potpun i točan unos podatka o predmetu u informacijski sustav koji se primjenjuje u sudu, sukladno Sudskom poslovniku i propisima kojima se propisuje rad u tom sustavu.

4. Praćenje rada sudaca

Članak 98.

Rad sudaca prati se utvrđivanjem ispunjava li sudac svoje sudačke obveze i ocjenjivanjem rada sudaca.

Članak 99.

(1) Predsjednik suda redovno nadzire ispunjavaju li suci svoje sudačke obveze.

(2) Ispunjavanje sudačkih obveza utvrđuje se svake godine do 31. ožujka za prethodnu godinu sukladno članku 79. ovog Zakona.

(3) Ako predsjednik suda utvrdi da je broj odluka koje je sudac donio u jednogodišnjem razdoblju bez opravdanog razloga bitno ispod prosjeka broja donesenih odluka u predmetima iste vrste u sudovima istog stupnja sukladno članku 79. ovog Zakona, dužan je protiv takvog suca pokrenuti stegovni postupak.

Članak 100.

Rad sudaca ocjenjuje se sukladno posebnom zakonu.

5. Odgovornost za štetu

Članak 101.

(1) Republika Hrvatska odgovara za štetu koju stranci u postupku nanese sudac svojim nezakonitim ili nepravilnim radom u obnašanju sudačke dužnosti.

(2) Republika Hrvatska zatražit će od suca povrat isplaćene naknade samo kad je sudac štetu učinio namjerno ili iz krajnje nepažnje.

(3) Republika Hrvatska tražit će od suca povrat isplaćene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku ako je povreda nastala namjerom ili krajnjom nepažnjom suca.

(4) Predsjednik suda pred kojim je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku u smislu stavka 3. ovog članka dužan je nadležnom državnom odvjetništvu dostaviti podatke potrebne za pokretanje postupka iz stavka 3. ovoga članka.

IX. KODEKS SUDAČKE ETIKE

Članak 102.

(1) Kodeks sudačke etike (u daljnjem tekstu: Kodeks) utvrđuje etička načela i pravila ponašanja sudaca radi čuvanja dostojanstva i ugleda sudačke dužnosti.

(2) U obavljanju dužnosti i u svoje slobodno vrijeme suci su dužni poštovati Kodeks.

Članak 103.

(1) Kodeks donosi Proširena opća sjednica.

(2) Nacrt Kodeksa izrađuje Etičko povjerenstvo i dostavlja ga svim sudovima, koji će u roku od 30 dana na sjednici svih sudaca dati svoje prijedloge i primjedbe.

(3) Na temelju dostavljenih prijedloga i primjedbi Etičko povjerenstvo utvrđuje konačni tekst nacrta Kodeksa i dostavlja ga Proširenoj općoj sjednici.

(4) Kodeks se mijenja i nadopunjuje po istom postupku po kojem je donesen.

(5) Kodeks se objavljuje na mrežnoj stranici svakog suda.

Članak 104.

(1) O usklađenosti ponašanja sudaca s Kodeksom i povredama Kodeksa odlučuje Etičko povjerenstvo.

(2) Etičko povjerenstvo je neovisno tijelo koje ima devet članova, od kojih dva suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske, dva suca žalbenih sudova, jednog suca višeg suda i četiri suca prvostupanjskih sudova.

(3) Članove Etičkog povjerenstva na pet godina imenuje Proširena opća sjednica. Član Državnog sudbenog vijeća ne može biti biran za člana Etičkog povjerenstva.

X. SUDSKI SLUŽBENICI I NAMJEŠTENICI

Članak 105.

(1) Broj sudskih službenika i namještenika za obavljanje stručnih, uredskih i tehničkih poslova određuje ministar pravosuđa.

(2) Radna mjesta u sudovima mogu se popunjavati samo uz odobrenje Ministarstva pravosuđa.

(3) Zapošljavanje državnih službenika i namještenika u sudu, obavljanje vježbeničke prakse, postupak i način te program polaganja državnog stručnog ispita, plaće i ostala prava, obveze i odgovornosti iz rada te odgovornost za povrede službene dužnosti uređuju se propisima o državnim službenicima i namještenicima i općim propisima o radu.

(4) Ministar pravosuđa pravilnikom će propisati potreban stupanj i vrstu obrazovanja sudskih službenika i namještenika.

1. Sudski savjetnici

Članak 106.

(1) Sud može imati sudske savjetnike, više sudske savjetnike i više sudske savjetnike - specijaliste. Viši i žalbeni sudovi te Vrhovni sud Republike Hrvatske mogu imati više sudske savjetnike i više sudske savjetnike - specijaliste.

(2) Sudski savjetnici iz stavka 1. ovog članka mogu biti osobe koje imaju završen diplomski sveučilišni studij prava i ispunjavaju druge uvjete propisane ovim Zakonom.

(3) Sudski savjetnik može biti osoba koja ima položen pravosudni ispit.

(4) Viši sudski savjetnik može biti osoba koja ima položen pravosudni ispit i koja je radila najmanje dvije godine kao sudski ili državnoodvjetnički savjetnik.

(5) Viši sudski savjetnik - specijalist može biti osoba koja ima položen pravosudni ispit i koja je radila najmanje četiri godine kao sudski ili državnoodvjetnički savjetnik i završila Državnu školu za pravosudne dužnosnike.

Članak 107.

(1) Sudski savjetnici sudjeluju u suđenju i ovlaštene su samostalno provoditi određene sudske postupke, ocjenjivati dokaze i utvrđivati činjenice te na temelju tako provedenog postupka izraditi nacrt odluke.

(2) Ako sudac ne prihvati nacrt odluke koji je izradio sudski savjetnik, sam će provesti postupak odnosno donijeti odluku.

(3) Po ovlaštenju suca sudski savjetnici objavljuju donesenu odluku.

Članak 108.

Sudski savjetnici ovlaštene su na provođenje postupka i predlaganje nacrta odluka:

1. u parničnim postupcima u sporovima za isplatu novčane tražbine ili naknadu štete u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 30.000,00 kuna i u trgovačkim sporovima u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 50.000,00 kuna,

2. u upravnim sporovima u kojima se odlučuje o tužbama u predmetima koji se rješavaju na temelju pravomoćne presude donesene u oglednom sporu,

3. u ovršnim postupcima na novčanoj tražbini ovršenika u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 30.000,00 kuna, odnosno u postupcima osiguranja radi osiguranja novčane tražbine u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 30.000,00 kuna,
4. u ostavinskim postupcima, osim odlučivanja po prigovoru na rješenje koje donosi javni bilježnik kao povjerenik suda,
5. u zemljišnoknjižnim postupcima, osim provođenja zemljišnoknjižnog pojedinačnog ispravnog postupka i provođenja postupka povezivanja zemljišne knjige i knjige položenih ugovora,
6. u prekršajnim postupcima u kojima je za prekršaj propisana novčana kazna u iznosu do 30.000,00 kuna, osim u postupcima u kojima je za prekršaj uz novčanu kaznu propisana i kazna zatvora,
7. u izvanparničnim postupcima, osim u postupcima oduzimanja poslovne sposobnosti, razvrgnuća suvlasničke zajednice, uređenja međa i postupcima prema Obiteljskom zakonu,
8. o troškovima sudskih postupaka.

Članak 109.

Viši sudski savjetnici ovlašteni su na provođenje postupka i predlaganje nacрта odluka:

1. u parničnim postupcima u sporovima za isplatu novčane tražbine ili naknadu štete u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 50.000,00 kuna te u trgovačkim sporovima u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 100.000,00 kuna,
2. u radnim sporovima proizašlim iz kolektivnih ugovora u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 50.000, 00 kuna,
3. u upravnim sporovima u kojima se odlučuje o tužbama u predmetima koji se rješavaju na temelju pravomoćne presude donesene u oglednom sporu, o tužbama protiv postupanja ili zbog propuštanja postupanja javnopravnog tijela i u upravnim sporovima u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 50.000,00 kuna, u predmetima izvršenja odluka upravnih sudova, u predmetima koji se vode radi ocjene zakonitosti odluka donesenih u upravnim postupcima izvršenja te upravnim sporovima iz područja mirovinskog i zdravstveno-socijalnog osiguranja.
4. u ovršnim postupcima na novčanoj tražbini ovršenika u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 50.000,00 kuna, odnosno u postupcima osiguranja radi osiguranja novčane tražbine u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 50.000,00 kuna,
5. u ostavinskim postupcima,
6. u zemljišnoknjižnim postupcima,

7. u prekršajnim postupcima u kojima je za prekršaj propisana novčana kazna u iznosu do 50.000,00 kuna, osim u postupcima u kojima je za prekršaj uz novčanu kaznu propisana i kazna zatvora,

8. u izvanparničnim postupcima, osim u postupcima oduzimanja poslovne sposobnosti, razvrgnuća suvlasničke zajednice, uređenja međa i postupcima prema Obiteljskom zakonu,

9. u registarskim postupcima,

10. u skraćenim stečajnim postupcima,

11. o troškovima sudskih postupaka.

Članak 110.

Viši sudski savjetnici – specijalisti ovlašteni su na provođenje postupka i predlaganje nacrtu odluka:

1. u parničnim postupcima u sporovima za isplatu novčane tražbine ili naknadu štete u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 100.000,00 kuna te u trgovačkim sporovima u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 500.000,00 kuna,

2. u radnim sporovima proizašlim iz kolektivnih ugovora,

3. u upravnim sporovima u kojima se odlučuje o tužbama u predmetima koji se rješavaju na temelju pravomoćne presude donesene u oglednom sporu, o tužbama protiv postupanja ili zbog propuštanja postupanja javnopravnog tijela i u upravnim sporovima u kojima vrijednost predmeta spora ne prelazi 100.000,00 kuna,

4. u ovršnim postupcima,

5. u ostavinskim postupcima,

6. u zemljišnoknjižnim postupcima,

7. u prekršajnim postupcima,

8. u izvanparničnim postupcima, osim u postupcima oduzimanja poslovne sposobnosti, razvrgnuća suvlasničke zajednice, uređenja međa i postupcima prema Obiteljskom zakonu,

9. u registarskim postupcima,

10. u skraćenim stečajnim postupcima,

11. u kaznenim postupcima izdavati kaznene naloge,

12. o troškovima sudskih postupaka.

Članak 111.

(1) Sudski savjetnici i viši sudski savjetnici ovlašteni su na postupanje i donošenje odluka u pojedinim postupcima kada je to propisano posebnim zakonima.

(2) U drugostupanjskom postupku i postupku po izvanrednim pravnim lijekovima sudski savjetnici i viši sudski savjetnici izvještavaju o stanju spisa i pripremaju nacrt odluke.

2. Sudački vježbenici

Članak 112.

(1) Sud može imati sudačke vježbenike.

(2) Sudački vježbenik može biti osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij prava.

(3) Uvjeti i način primanja sudačkih vježbenika u sudove, kao i trajanje i način obavljanja vježbeničke prakse, uređuju se posebnim zakonom.

3. Stručni suradnici

Članak 113.

(1) Sud može imati i službenike sa završenim odgovarajućim stručnim studijem, završenim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem i propisanim radnim iskustvom defektološkog, sociološkog, pedagoškog, ekonomskog, knjigovodstveno-financijskog i drugog odgovarajućeg obrazovanja.

(2) Stručni suradnici iz stavka 1. ovoga članka kao stručni pomoćnici pomažu sucu u radu u stvarima u kojima su potrebna stručna znanja.

XI. SUCI POROTNICI

Članak 114.

Za suca porotnika može biti imenovan punoljetni hrvatski državljanin dostojan obnašanja dužnosti suca porotnika.

Članak 115.

(1) Suci porotnici imenuju se na četiri godine i istekom toga roka mogu biti ponovno imenovani.

(2) Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na suce, na odgovarajući se način primjenjuju i na suce porotnike, ako zakonom nije drukčije određeno.

Članak 116.

1) (Suce porotnike osnovnih i viših sudova imenuje županijska skupština odnosno Gradska skupština Grada Zagreba po pribavljenim prijedlozima općinskog, odnosno gradskog vijeća, sindikata, udruge poslodavaca i gospodarske komore.

(2) Prije imenovanja sudaca porotnika o predloženim kandidatima pribavlja se mišljenje predsjednika suda u koji se suci porotnici imenuju.

Članak 117.

(1) Prije stupanja na dužnost sudac porotnik polaže prisegu.

(2) Prisega glasi: »Prisežem svojom čašću da ću se u obnašanju dužnosti suca porotnika pridržavati Ustava i zakona Republike Hrvatske i da ću dužnost suca porotnika obnašati savjesno i nepristrano.«.

(3) Suci porotnici osnovnih i viših sudova prisegu daju pred predsjednikom županijske skupštine odnosno Gradske skupštine Grada Zagreba, a suci porotnici Vrhovnog suda Republike Hrvatske prisegu daju pred predsjednikom Hrvatskog sabora ili zastupnikom kojeg predsjednik ovlasti.

Članak 118.

Kad je protiv suca porotnika pokrenut kazneni postupak ili postupak za njegovo razrješenje od porotničke dužnosti, predsjednik suda neće pozvati suca porotnika da obavlja dužnost dok se ovi postupci pravomoćno ne dovrše.

Članak 119.

(1) Sucima porotnicima za obnašanja dužnosti pripada pravo na naknadu nastalih troškova, naknadu za neostvarenu plaću ili zaradu i nagrada.

(2) Uvjete, visinu naknada i nagrade iz stavka 1. ovoga članka određuje pravilnikom ministar pravosuđa.

XII. ČUVANJE TAJNOSTI PODATAKA

Članak 120.

(1) Suci, suci porotnici te sudski službenici i namještenici dužni su za sebe zadržati sve što su u obnašanju sudačke dužnosti odnosno obavljanju drugih poslova doznali o strankama i njihovim

pravima, obvezama i pravnim interesima te čuvati tajnost svih podataka koji tijekom sudskog postupka nisu bili predmet javne rasprave.

(2) Pod tajnom se posebno podrazumijeva:

- sve ono što je kao tajna određeno zakonom ili drugim propisom,
- sve ono što je kao tajna određeno općim aktom pravne osobe, drugog tijela, organizacije ili institucije,
- podaci i isprave posebno označene kao tajna od strane državnog tijela ili pravne osobe, drugog tijela, organizacije ili institucije,
- podaci i isprave koje su predsjednik suda ili ovlašteni službenik suda označili kao tajne.

Članak 121.

(1) Obveza čuvanja tajne traje i nakon prestanka rada u sudu.

(2) Predsjednik suda može suca, suca porotnika, sudskog službenika ili namještenika, osloboditi obveze čuvanja tajne ako u pojedinom slučaju za to postoje opravdani razlozi. Za predsjednika suda odluku o tome donosi predsjednik neposredno višeg suda, a za predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske Opća sjednica tog suda.

XIII. SREDSTVA ZA RAD SUDOVA

Članak 122.

(1) Sredstva za rad sudova osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske u visini koja će osigurati redovito obavljanje svih poslova u sudu.

(2) Sud može ostvarivati vlastite prihode.

(3) Kamate ostvarene od sredstava koja se vode na računima sudova su namjenski prihod državnog proračuna i koriste se za potrebe pravosudnih tijela.

(4) U izgradnji objekata i nabavi opreme za sudove mogu sudjelovati i županije, gradovi i općine.

(5) U osiguranju sredstava za pojedine aktivnosti sudova od interesa za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu sudjelovati i županije, gradovi i općine.

Članak 123.

(1) Prijedlog za osiguranje sredstava potrebnih za rad suda za iduću proračunsku godinu Ministarstvu pravosuđa podnosi predsjednik suda u roku određenom Zakonom o proračunu.

(2) Prijedlog iz stavka 1. ovog članka sadrži sredstva potrebna za rashode za zaposlene, materijalne rashode i sredstva za ulaganje u zgrade, tehničku i informatičku opremu suda.

(3) Na temelju prijedloga predsjednika suda Ministarstvo pravosuđa utvrđuje sredstva potrebna za rad suda u idućoj proračunskoj godini.

Članak 124.

Uvjete za isplatu i visinu naknade za izlaske na očevid te dežurstva pravilnikom propisuje ministar pravosuđa.

Članak 125.

Financijsko-materijalno poslovanje sudova obavlja se na način propisan za tijela državne uprave, a financijsko-materijalno poslovanje sa strankama na način određen pravilnikom koji donosi ministar pravosuđa.

XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 126.

Do stupanja na snagu zakona o izvanparničnom postupku sve izvanparnične predmete rješavat će u prvom i drugom stupnju sudac pojedinac, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Članak 127.

(1) Do stupanja na snagu propisa koje po odredbama ovoga Zakona donosi ministar pravosuđa, primjenjivat će se važeći propisi.

(2) Okvirna mjerila za rad sudaca prestaju važiti 1.siječnja 2019.

(3) Propise za čije je donošenje ovlašten po odredbama ovoga Zakona iz članka 29. stavka 2., članka 33. stavka 3., članka 47. stavka 4., članka 49. stavka 3., članka 70. stavka 2., članka 76. stavka 2., članka 77. stavka 2., članka 90. stavka 7., članka 105. stavka 4., članka 119. stavka 2, članka 124. i članka 125. ovog Zakona ministar pravosuđa donijet će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 128.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o sudovima (»Narodne novine«, broj 28/13, 33/15 i 82/15), osim:

- članka 15., 18., 19., 20., 24., 25., 26., koje će se primjenjivati do osnivanja osnovnih, viših i žalbenih sudova,
- 109. i 110. koji će se primjenjivati do ostvarivanja uvjeta iz članka 135. ovoga Zakona,
- glave XII. „Osiguranje osoba, imovine i objekata sudova“ i glave XIV. „Stalni sudski tumači, vještaci i procjenitelji“ koje će se primjenjivati do stupanja na snagu posebnih zakona.

Članak 129.

Stupanjem na snagu ovog Zakona s radom prestaju izabrana sudačka vijeća, a nedovršene postupke ocjenjivanja sudaca dovršit će Državno sudbeno vijeće sukladno Zakonu o Državnom sudbenom vijeću.

Članak 130.

U roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti će se poseban zakon o područjima i sjedištima sudova.

Članak 131.

(1) Stupanjem na snagu zakona iz članka 130. ovoga Zakona u svim zakonima naziv: „općinski sud“ i „prekršajni sud“ u određenom broju i padežu zamjenjuje se nazivom: „osnovni sud“ u odgovarajućem broju i padežu.

(2) Stupanjem na snagu zakona iz članka 130. ovoga Zakona, u svim zakonima naziv: „Visoki trgovački sud“, „Visoki upravni sud“ i „Visoki prekršajni sud“ u određenom broju i padežu zamjenjuju se nazivom: „žalbeni sud“ u odgovarajućem broju i padežu.

(3) Stupanjem na snagu zakona iz članka 130. ovoga Zakona, u svim zakonima naziv: „županijski sud“ u određenom broju i padežu, kada je njihova nadležnost uređena posebnim zakonom a odnosi se na nadležnost u rješavanju predmeta drugog stupnja u odnosu na odluke prvostupanjskih sudova, zamjenjuje se nazivom „žalbeni sud“ u odgovarajućem broju i padežu.

(4) Stupanjem na snagu zakona iz članka 130. ovoga Zakona, u svim zakonima naziv „županijski sud“, u određenom broju i padežu, kada je njihova nadležnost uređena posebnim zakonom a odnosi se na nadležnost u rješavanju kaznenih predmeta u prvom stupnju, zamjenjuje se nazivom: „viši sud“.

(5) Stupanjem na snagu zakona iz članka 130. ovoga Zakona, u svim zakonima naziv „Vrhovni sud Republike Hrvatske“, kada se to odnosi na nadležnost u rješavanju predmeta u drugom stupnju sukladno odredbi stavka 2. članka 20. Zakona o sudovima («Narodne novine«, broj 28/13, 33/15 i 82/15), zamjenjuje se nazivom: „žalbeni sud“.

Članak 132.

(1) Do stupanja na snagu zakona iz članka 130. ovoga Zakona, Državno sudbeno vijeće, uz mišljenje ministra pravosuđa i predsjednika Vrhovnog suda, donijeti će Plan rasporeda sudaca, službenika i namještenika na osnovnim, višim i žalbenim sudovima. Plan rasporeda sudaca temeljiti će se na objektivnim kriterijima za određivanje broja sudaca sukladno ovom Zakonu.

(2) Stupanjem na snagu zakona iz članka 130. ovoga Zakona svi suci općinskih i prekršajnih sudova postaju suci osnovnih sudova.

(3) Suci županijskih sudova koji se u vrijeme osnivanja žalbenih sudova bili raspoređeni na predmetima drugog stupnja postaju suci žalbenih sudova.

(4) Suci županijskih sudova koji su u vrijeme osnivanja viših sudova bili raspoređeni na kaznenim predmetima prvog stupnja postaju suci viših sudova.

Članak 133.

(1) U roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona predsjednici upravnih i trgovačkih sudova dužni su završiti program stručnog usavršavanja za obavljanje poslova sudske uprave.

(2) Imenovanje predsjednika svih osnovnih, viših i žalbenih sudova provest će se u roku od 2 godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona a sukladno posebnom zakonu.

(3) U roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona Pravosudna akademija dužna je donijeti program stručnog usavršavanja za obavljanje poslove sudske uprave.

Članak 134.

U roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona Proširena opća sjednica Vrhovnog suda Republike Hrvatske dužna je imenovati Etičko povjerenstvo i donijeti Kodeks sudačke etike.

Članak 135.

(1) Tajnici sudova i sudski savjetnici koji su u državnoj službi na dan stupanja na snagu ovog Zakona nastavljaju s radom neovisno o ispunjavanju uvjeta iz članka 38. i članka 106. ovog Zakona.

(2) Položaj tajnika suda uskladit će se s odredbama ovog Zakona u roku od šest mjeseci od njegovog stupanja na snagu.

(3) U roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog Zakona provest će javni natječaj za sudske savjetnike prema uvjetima iz članka 106. ovog Zakona.

(4) Članci 108., 109, 110. i 111. ovog Zakona stupaju na snagu 30 dana od okončanja javnih natječaja iz stavka 3. ovog članka.

(5) Do stupanja na snagu odredbi iz stavka 4 ovog članka, primjenjivat će se važeći propisi o sudskim savjetnicima iz članka 109. i 110. Zakona o sudovima (»Narodne novine«, broj 28/13, 33/15 i 82/15).

Članak 136.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.